

КАРТА
от
ЗВЕЗДИ
и
СОЛ

— * —

ДЖЕНИФЪР ЗЕЙНЕБ ДЖУКХАДАР

ПРЕВОД ОТ АНГЛИЙСКИ ЕЗИК
КРАСИМИРА АБАДЖИЕВА

ЕГМОНТ

Анишър

Книгата се издава под това лого, запазена марка на ЕГМОНТ.

Всички права запазени. Нито книгата като цяло, нито части от нея могат да бъдат възпроизвеждани под каквато и да е форма.

Оригинално заглавие *The Map of Salt and Stars*
Copyright © 2018 by Jennifer Zeynab Joukhadar
All rights reserved.

Превод Красимира Абаджиева
Редактор Анета Мечева
Коректор Таня Симеонова

Издава „Егмонт България“ ЕАД
1142 София, ул. „Фритъф Нансен“ 9
www.egmontbulgaria.com

Отпечатано в „Ропринт“ ЕАД, София, 2018 г.
Тираж 1500 бр.
ISBN 978-954-27-2187-1

*На народа на Сирия –
на хората в страната и в диаспората,
както и на всички бежанци*

ПЪРВА ЧАСТ

СИРИЯ

Обична, ти умираш от разбито сърце.
Жените ридаят на улицата. Оризът е разсипан и лещата – разпи-
ляна. Финият лен е стъпкан. Уадите са пълни със съззи. На
кой език ми каза, че всичко обичано от нас е било сън? Вече не
сънувам на арабски. И изобщо не сънувам. Затворя ли очи, виж-
дам твоите очи, обична моя: два бледи камъка в реката. Ръцете ти –
напукан многовековен мрамор. Звездите – твое наметало, а хълмове-
те – стъпала. Движехме се толкова бързо насън. Сбери морето в пъпа
си и измий съззите ми. Моите и твоите съззи се сливат, обична моя.
Не искам да спя, не и сега, а трябва. Защо се страхуваме от смъртта,
когато трябва да се страхуваме от разрухата? Около нас всич-
ко се срива – твоята шепнешца зеленина, дъгата на мъанията
в дланите ти. Спасените планети се отдръпват. Тук ли се
е родила майка ми? В извивката на гръбнака ти? Кървя.
Плъгта ми е разръфана. До зората, в която ще те на-
пусна – о, обична моя, и никога няма да се завър-
на – до утрото ме прегръщай с бледите си ръце.
Дай ми мъглата на дъха си. Сърцето ти е
нарово зрънце. Обична, ти ще бъдеш с
мен до края, докато морето се раздели,
докато сломената памет ни напра-
ви едно цяло.

ЗЕМЯТА И СМОКИНЯТА

В остров Манхатън има дупки и в една от тях спи баба́. Когато се сбoguвах с него, белият вързоп натежа ужасно, а дупката, която бяха изкопали, сякаш беше бездънна. В мен също се отвори дупка и там пропадна гласът ми. Той изчезна в земята заедно с баба́, дълбоко в белите ѝ кости, и се изгуби завинаги. Думите ми потънаха като семена, гласните и запазеното за истории червено поле лежат смазани под езика ми.

Мама също остана без думи. Вместо да говори, не спираше да плаче и сълзите ѝ наводниха всичко в апартамента. През тази зима навсякъде къщи откривах сол. Под реотаните на котлоните, между връзките на обувките ми и по пликовете със сметки, върху наровете в купата със златен ръб. Когато звъняха от Сирия, мама се бореше със солта по спираловидния кабел на телефона, като се опитваше да изправи извивките му.

Преди смъртта на баба́ не се обаждаха често. Получавахме имейли. Според мама специалните случаи изискват човешки глас.

Единственият останал неин глас беше на арабски. Когато съседите донесоха ястия и бели карамфили, мама преглътна думите си. Странно, но хората като че ли имат само един език за скръбта.

През тази зима за първи път чух златистомедения глас на

Абу Саид. С Худа седяхме на прага на кухнята и слушахме разговорите, а кичурите на пепеляво-кестенявите ѝ къдри се стелеха по рамката на вратата като разплетена вълна. За разлика от мен, тя не виждаше цвета на гласа му, но и двете знаехме, че се обажда той, тъй като думите на мама се лееха и всичко, което беше казвала досега на английски, изглеждаше като невзрачна словосянка на смисъла. Худа осъзна преди мен, че Абу Саид и баба бяха два възела на една нишка и мама се страхуваше да не би да се развържат.

И така, тя разказа на Абу Саид това, за което сестрите ми си шушукаха от седмици – за неотворените пликове със сметки, за географските ѝ карти, които не се продаваха, за последния мост, който баща ми построи, преди да се разболе. Абу Саид я увери, че има познати в университета в Хомс, че ще ѝ помогне за продаването на картите и настоя, че няма по-добро място за отглеждането на три дъщери от земята, в която лежат предците им.

Когато мама ни показа билетите за Сирия, „о“-то в името ми* беше тънко кръгче от сол. По-големите ми сестри, Худа и Зара, се възпротивиха заради протестите в Дераа, които бяхме гледали по телевизията. Мама отвърна, че няма нищо страшно, тъй като Дераа е толкова далеч от Хомс, колкото е Балтимор от Манхатън. Тя беше сигурна, че нещата ще се успокоят и че обещаните от правителството реформи ще помогнат на Сирия отново да благоденства. И въпреки че нямах желание да заминавам, исках да се запозная с Абу Саид, исках отново да видя усмивката на мама.

Бях виждала Абу Саид на старите полароидни снимки на баба от седемдесетте години, преди да напусне Сирия. На тях беше с мустаци, с оранжева риза и се смееше с някого, който не беше в кадър, а баща ми беше до него както винаги. Баба никога не беше наричал Абу Саид брат, но знаех, че е така, защото той присъстваше навсякъде – на ифтар по време на Рамазан, играят карти със *сито* или се смеят в кафенето... Семейството на баща ми го беше приело като свой син.

Когато дойде пролетта, конските кестени под прозореца

* Nour – Нур на арабски език. – бел.ред.

цъфнаха като буци каменна сол. Напуснахме манхатънския апартамент и облетите със сълзи нарове. Самолетните колесници се вдигнаха като птичи крака и аз се загледах в тесния, дълъг град, в който бях живяла цели десет години, и в зелената долина на Сентрал Парк. Търсех баба̀. Но градът беше толкова далеч долу, че вече не виждах дупките.

Мама казваше, че градът е карта на всички живели и умрели в него, а баба̀ – че всяка карта е история. Такъв беше баба̀. Плащаха му да проектира мостове, а той разказваше историите си безплатно. Когато мама нарисуваше поредната си карта и поставеше розата си на компаса, той веднага посочваше невидими морски чудовища в страничните полета.

Зимата, преди да отиде в земята, баба̀ не пропусна нито една вечер, без да седне до леглото ми с приказка за лека нощ. Някои бяха кратки като тази за смокиновото дърво, което растяло в двора на баба̀ в Сирия, когато бил малък, а други бяха толкова дълги, заплетени и невероятни, че трябваше да чакам до другия ден, за да чуя продължението. Любима ми беше историята за помощника на майстора на карти, която продължи два месеца. Мама слушаше на прага на вратата и носеше вода на баба̀, когато прегракнеше. Щом загубваше гласа си, аз до-разказвах края и така това стана нашата история.

Мама твърдеше, че разказите помагали на баща ми да намери смисъла на нещата. Така разплитал възлите на думите. Сега, на трийсет хиляди фута над него, аз се опитвам да разплетя възела, който той остави в мен. Веднъж беше споменал, че един ден ще му разкажа нашата история. Но моите думи са неопитомени и аз нямам карта.

Притискам лице до прозореца. Дупките на Манхатън приличат на дантела. Търся дупката, в която спи баба̀, и се опитвам да си спомня началото на историята. Думите ми се търкулват през прозореца и падат на земята.

Времето в Хомс през август е горещо и сухо. От три месеца живеем в Сирия и мама вече не лее сълзи над нарове. Не плаче.

Днес, както и всеки друг ден, търся спасение там, където оставих гласа си – в земята. Отивам в градината до смокинята, отрупана с плодове. Точно както си представях дървото в двора на баба. Опирам нос в корените и вдишвам. Камъните топят ребрата ми, а пръстите ми са заровени в червеникав прах. Искам смокинята да разкаже на баба приказката ни. През океана. Шепна и докосвам корените с горната си устна. От кората им лъха лепкав пурпурен въздух.

Жълта птица почуква по земята. Търси червеи. Морето тук отдавна е пресъхнало, ако изобщо някога го е имало. Дали баба лежи още там, където го оставихме? Кафяв, твърд и сух като подпалка. Ако се върна, дали ще имам сълзите, които трябва да имам тогава, или морето в мен е пресъхнало завинаги?

Изтривам мириса на вода от кората на смокинята. Ще разкажа на баба нашата история, а може и да намеря пътя до мястото, където загубих гласа си, и така двамата няма да сме самотни. Моля дървото да поеме историята ми в корените си и да я изпрати там долу, в тъмното, където спи баба.

– Обещай да му я изпратиш. Нашата любима история, която ми разказваше всяка нощ – за Роя и Ал-Идриси. Онази, в която те двамата направили карта на света.

Само че земята и смокинята не знаят историята така, както я знам аз, затова я разказвам отново. Започвам с думите на баба: „Всички знаят историята на Роя, но просто не знаят, че я знаят“. И тогава думите ми се завръщат, сякаш никога не са се губили и сякаш никога не съм преставала да разказвам.

Вътре Худа и мама тракат с дървените купи и порцелановите чинии. Съвсем забравих за специалната вечеря с Абу Саид. Не съм свършила да разказвам, когато мама ме вика. Гласът ѝ е с червени ръбове.

Притискам нос към земята и обещавам на смокинята, че ще довърша историята.

– Където и да съм, ще я изпратя по вода и суша и тя ще стигне до баба.

Представям си как гласът ми трепти и се носи хиляди мили,

как пробива кората на земята през тектонските плочи, за които учихме миналата зима, гмурва се в тъмата, където всичко спи, където светът е всички цветове едновременно, където никой не умира.

Започвам да разказвам отново.

* * *

ВСИЧКИ ЗНАЯТ историята на Роя, но просто не знаят, че я знаят.

Някога в село Бензу живяла Роя. Тя била дъщеря на бедна вдовица. Селото било до морето – там сега е испанският град Сеута, който се намира на полуостров, на африканския бряг срещу Гибралтар.

Роя мечтаела да види широкия свят. Брат ѝ, Салим, обикалял с корабите и припечелвал, но въпреки помощта му двете с майка ѝ едва успявали да си купят малко кускус. Момичето бродирало и се грижело за коня си Бауза, ала не го свъртало на едно място. Роя искала да пътува и да търси щастието си, като се надявала да припечели достатъчно, за да избави майка си от всекидневната ечемичена каша и от живота в кирпичената къщурка в подножието на каменния Джебел Муса.

Когато станала на шестнайсет години и най-сетне се решила да замине, единственото нещо, което взела, било прашката. Баща ѝ я направил, когато била малко момиченце и с нея хвърляла камъни по водните кончета. Пъхнала прашката в кожената си торба и нагласила седлото на Бауза до смокинята пред къщата.

Не посямала да признае на майка си, че възнамерява да отсъства дълго и казала:

– Ще ида до пазара във Фес, за да продам бродериите си.

Майка ѝ се намръщила и ѝ заръчала да внимава. Вятърът от Гибралтар бил силен и развявал забрадката и полите ѝ.

Роя била скрила подстриганата си коса под голям червен шал и майката не заподозряла намеренията ѝ. Момичето не искало тя да се досети за желанието ѝ да се срещне с известния учен и майстор на карти, който идвал веднъж годишно на

пазара във Фес.

Червеният шал се издувал от порива на вятъра като дишащ бял дроб. Роя прегърнала майка си и ѝ казала, че я обича. Яхнала Бауза и той захапал юздата.

Майката се усмихнала на морето. Тя била ходила във Фес и още помнела единственото си пътешествие.

– Дъще, всяко място, на което отидеш, става част от теб.

– Но най-много родното място – отвърнало момичето.

Тя вярвала в това.

И така, Роя от Бензу подкарала коня си покрай Риф, където живеели берберите, към Атласките планини, далечните пустини на Магреб и на юг, където я зовели загадъчните пазари на Фес.

Търговският път се виел сред варовикови хълмове, зелени ечемични поля и бадемкови дървета. Десет дни вървели Роя и Бауза по криволичещия път. Роя не спирала да мисли за плана си – да намери известния майстор на карти Абу Абдула Мохамед ал-Идриси, да се представи за син на търговец и да го помоли да я вземе за чирак. Изборът ѝ на име бил Рами – „онзи, който мята стрела“. Хубаво, силно име.

Роя и Бауза пресекли зелените хълмове на извивката на Риф към Атласките планини. Изкачили високите върхари с кедри и коркови дъбове с маймуни по клоните и заслизали през осеяните с жълти полски цветя долини.

Атласките планини били крепост на Алмохадите, берберска династия, която искала да завладее цял Магреб. Роя се тревожела и от най-малкия шум – бил той шумолене на глиган в храстите или пък ехото от копитата на коня ѝ. Нощем дочувала далечни песни и свирни и едва заспивала. Спомнила си страшните легенди от детството – за грамадната жестока птица, която можела да грабне слон, и за злокобните долини, обитавани от гигантски змии със смарагови люспи.

Най-сетне пристигнала в оградения със стени Фес. Търговски кервани от Сахара и Маракеш били пръснати из пясъчната равнина, осеяна с евкалиптови дървета. Зелената нишка на реката разделяла града на две, а високите, нагънати Атласки

планини хвърляли дълги сенки.

Минали през градските порти и Бауза тръгнал между къщите с розов и шафранов цвят, покрай зелените минарета и златистите арки на прозорците. Роя се слисала от нефритените покриви и джакарандите с цветове като пурпурни светкавици. Търговците в медината седали с кръстосани крака зад огромни кошници със зърно и шарени подправки. Предлагали лилави захарни смокини, ръждивочервени чушки под фенери от ковано желязо и цветно стъкло, а в сенчестите, ухаещи на дъбена кожа и подправки алеи препускали деца под миниатюрните венчелистчета на прокрадващата се светлина.

Роя подкарала Бауза към центъра на медината, където се надявала да намери майстора на карти. Сенките на дялания камък дарявали освежаваща хладина в горещия ден. Виковете на търговците и шумоленето на дългите им роби отеквало в ушите на момичето. Въздухът тегнел от мирис на пот и масла, от мускусен лъх на коне, камили и мъже, долавял се и остър наров дъх, както и сладка смокинова омая.

Роя прекъсвала пазаренето за подправки, сол и парфюми, като разпитвала за мъжа, който пътувал с подвързани в кожа писания и карти на пергамент. Той бил обиколил цялото Средиземно море, ала никой не знаел къде може да го намери.

Тъкмо да се откаже, Роя чула глас.

– Познавам човека, когото търсиш.

Обърнала се и видяла мъж, който седял до вързана за маслиново дърво камила. Бил със стегнат бял тюрбан, а кожените му обувки и широка роба били покрити с пътна прах. Махнал ѝ да се приближи.

– Познаваш картографа? – попитало момичето.

– Защо ти е? – рекъл мъжът. Той бил с къса, тъмна брада. Очите му – полиран оникс – огледали червения ѝ шал.

– Син съм на търговец и искам да предложи услугите си, тъй като ми се ще да изуча картографията.

На лицето на мъжа се появила хитра котешка усмивка.

– Ще ти кажа къде е, ако отгатнеш три гатанки. Съгласен ли си?

Роя кимнала.

– Ето я първата гатанка – казал мъжът – и продължил:

Знам жена със хиляди лица,
а също и с безброй очи.
Не умира нивга тя.
Коя ли е, коя?

– Нека помисля... – Роя погалила Бауза по врата. От горещината и глада ѝ се виело свят, а споменаването на жена в гатанката ѝ напомнило за майка ѝ. Какво ли правела тя? Може би отново гледала морето и чакала брат ѝ Салим? Толкова време било изминало, откакто с баща ѝ се любували заедно на морето и се разхождали в маслиновите горички. Роя помнела разказите на своя баба за морето като за вечна, всеизменяща се жена и отвърнала:

– Морето! Морето живее вечно и сменя непрекъснато настроението си. Морето има хиляди лица.

– Много добре – засмял се мъжът. – Ето я и втората гатанка:

Коя е картата, която носиш все със теб,
помощник твой
и твой съветник
по пътя ти напред?

Роя се замислила.

– Коя е картата, която носим винаги със себе си? – Навела глава и се загледала в тънките вени на китката и дланта си. – Картата на пътя на кръвта!

Мъжът я похвалил:

– Чудесен отговор!

– А третата гатанка? – нямало търпение момичето.

– Кое е най-важното място на всяка карта?

- И това ли е всичко? – каза Роя. – Странна гатанка!
Тя помислила, помислила и каза:
- Там, където си в момента.
- Че защо ти е карта, ако знаеш къде си?
- Тогава това е домът – заявила Роя. – Мястото, накъдето си се запътил.
- Но ти знаеш къде е, щом си се запътил натам.
- Роя не била виждала карта и затова рекла:
- Тази гатанка няма отговор. Картите помагат, ако не знаеш къде отиваш... О, сетих се! – усмихнала се тя. – Най-важните места на картата са тези, на които не си бил.
- Мъжът станал.
- Как се казваш, млади разгадателю?
- Рами. Ще ме заведеш ли при майстора на карти? Отговорих на всичките ти гатанки!
- Казвам се Абу Абдула Мохамед ал-Идриси, учен и майстор на карти – засмял се мъжът. – Радвам се да се запознаем.
- О... – едва промълвила слисаната Роя и навела глава. – Аз съм на твоите услуги.
- Предлагам да дойдеш с мен в Сицилия за около две седмици. В палата на крал Рожер Втори в Палермо ни очаква велика и благородна задача.

* * *

ТЪКМО ЗАПОЧНАХ да разказвам на смокинята историята на Роя, когато силен взрив в далечината разтърсва камъните под мен. Стомахът ми се свива. От града се носи боботене право от земните гълбини.

Трети взрив в последните три дни. Откакто сме в Хомс, бях чула далечното боботене два пъти – приличаше на гръмотевичен грохот, който плаши, но поне не е близо до дома ти. Този път беше доста силно.

Пурпурно-черните вибрации чезнат. Чакам за поредния пристъп на страх, но той не идва. Отлепвам пръсти от земята и палците ми тръпнат.

– Нур! – вика мама. Гласът ѝ е кедровокафяв, с извити чер-

вени ръбове. Ядосана е. – Ела да ми помогнеш.

Целувам корените на смокинята, заглаждам пръстта и прошепвам:

– Обещавам, че ще ти доразкажа историята.

Надигам се на пети и изтупвам коленете си. Гърбът ми е напечен от слънцето и не чувствам раменете си от горещината. Тя не е като нюйоркската – там влажността те кара да се проснеш на пода пред вентилатора, а тукашната е суха и нацепва устните.

– Нур!

Гласът на мама е нажежен до бяло. Тръгвам към къщи. Заобикалям съхнещото на слънце платно пред вратата – една от рамкираните карти на мама, за които няма място вътре. Хлътвам в тъмната хладина и сандалите ми шляпат по плочите.

Стените лъхат на шмак и маслини. В тигана цвърчи зехтин – жълто-черни изпуквания, които пращат в ушите ми. Цветовете на гласовете и миризмите се нижат пред мен като на екран: извивките на розово-пурпурния смях на Худа, бриковото тиктакане на кухненския таймер, зеленото пощипване на маята.

Изритвам обувките си. Мама е в кухнята с месо и подправки. Мърмори на арабски и цъка с език. Не разбирам всичко. Откакто сме дошли, от устата ѝ бликат нови думи – изрази, които никога не бях чувала, но които звучат така, сякаш ги е говорила цял живот.

– Къде са сестрите ти?

Ръцете ѝ са потънали в купата. Мама меси и навсякъде се носи боцкащ мирис на кориандър. Свалила е елегантните панталони и е с тънка, тъмносиня пола, която шушка около коленете ѝ. Без престилка е, но на бялата ѝ копринена блуза няма нито едно петънце. Никога не съм я виждала с мазно леке или брашно по дрехите. Никога.

– Откъде да знам? – отвърщам аз и надничам, за да видя какво готви. Сфиха? Дано да е сфиха. Обичам пурпурно-червеното агнешко и хрущящото от мазнината копринено тесто.

– Мамо, нямаме кимион – заявява Худа на прага на кухня-

та. Хиджабът ѝ на рози е побелял от брашното.

Сестра ми оставя на масата буркани с подправки и пакети с градински билки.

– Пак ли? – мама вдига нервно ръце, розови от агнешкото. – А какво прави мързеливата Зара? Нали щеше да ми помага с пайовете!

– Сигурно се е заключила в стаята си – казвам аз, но никоой не ме чува.

Зара и Худа имат обща стая. Зара все седи вътре и не вдига очи от телефона си. След смъртта на баба тя се промени и е направо нетърпима. Вече не правим нещата, които правехме, докато баба беше болен – отскачахме до магазинчето за бонбони, играехме на топка... В Хомс всичко е различно – мама рисува картите си, Зара играе на телефона, а аз чакам края на дългите, палещи дни.

Зара и Худа говореха за Сирия като за наш дом. Те я познаваха преди Манхатън и твърдяха, че я чувстват много по-близка от Лексингтън Авеню или 85-та улица. Но за мен това е първото напускане на „Амрийка“ – така наричат Америка тук, а и арабският, който си мислех, че знам, не е никак много. Аз не чувствам това място като свой дом.

– Намери сестра си! – гневният глас на мама отново червенеет – знак за опасност. – Предстои ни специална вечеря. Всичко трябва да е идеално за Абу Саид! Нали?

Въпросът ѝ ме размеква и аз отивам да търся Зара. Няма я в стаята. Розовите стени се потят от горещината. Дрехите и бижутата на сестра ми са разхвърляни върху смачканата покривка на леглото и килима. Стъпвам между захвърлен сутиен, джинси и тениски. Разглеждам парфюма на тоалетката. Стъклена пурпурна бутилчица във формата на прозрачна слива. Пръскам на китката си. Мирише на увяхнал люляк. Кихам върху сутиена.

Тихо се връщам в хола. Пръстите на краката ми потъват и оставят следи върху червените и бежови шарки на съвършено изчистения от мама килим. От уредбата се дочува нещо, което прилича на музика: червени трели на китара с черни думкания

на барабан. Зара лежи на ниския диван и почуква по смартфон, а краката ѝ са преметнати на облегалката с флорална дамаска. Ако мама я види с крака на дивана, лошо ѝ се пише.

– Лятото на 2011... – мърмори Зара в горещината. – Догодина трябваше да завърша. Имахме намерение да отидем на екскурзия до Бостън. 2012 трябваше да бъде най-хубавата година! А ето че съм тук. На сто градуса горещина. Нямаме климатик и довечера ни чака тъпата вечеря на мама.

Потупвам я по гърба и казвам:

– Твоята музика е тъпа. И не е сто градуса. Мама те вика в кухнята.

– Няма да стане.

Зара покрива с ръка очите си. Черните ѝ къдрици висят от дивана, а златната гривна ѝ придава вид на високомерна, богата дама.

– Трябва да ѝ помогнеш с пайовете. Хайде – побутвам я аз. – Не ме карай да те дърпам, че е много горещо.

Зара се надига, изключва уредбата и черните думкания на барабана се изнизват от полезрението ми. Примигвам.

Влиза Худа и заявява:

– Пак нямаме кимион. Искате ли да отидем до магазина?

– Ще си вземем сладолед – отвръщам аз и я прегръщам през кръста.

Зара се обляга на дивана и Худа се обръща към нея:

– Ако не искаш да дойдеш, в кухнята те чака правене на пайове.

Зара въздъхва и тръгва след нас. Мама ни зърва и извиква, докато меси месото с кориандъра:

– Довечера да се държите възпитано! И трите! – После поглежда Худа и кимва към джоба си с вдигнати мазни ръце. – Взemi повече пари, че може пак да са вдигнали цената на кимиона.

Худа взима няколко монети.

– Сигурна съм, че ще стигнат.

– Не бъди толкова сигурна. Последния месец всичко поскъпна – и хлябът, и таханът... Всичко! И внимавайте! Избяг-

вайте гълпите. Право в магазина и обратно вкъщи.

– Не се тревожи – успокоява я Худа и човърка с пръст тестото на плота.

Мама се обръща към нея и добавя:

– Днес е петък и сигурно ще има много народ.

– Ще внимаваме. Обещаваме.

Худа поглежда мама изпод гъстите си, оросени с капчици пот вежди, и оправя ефирната си пола, която се дипли на вълни.

Мама все повтаря да избягваме гълпите. А те са навсякъде. Момчета, които протестират, хора, които протестират срещу тях, крамоли и сблъсъци. През последните няколко седмици чуваме викове и мегафони в квартала. Мама казва, че ако се озовеш на неподходящото място в неподходящото време, може да те арестуват, че и по-лошо... Но както в Ню Йорк, така и тук, избягването на хората не означава сигурност.

Затварям очи и се опитвам да мисля за нещо друго. Вдишвам мириса на подправките и виждам цветовете им.

– Златисто и жълто. Тесто за сфиха!

– Моята Нур и нейният пъстроцветен свят – усмихва се мама и навежда потно чело над агнешкото. – Форми и цветове за миризми, звуци и букви. Да можех и аз да ги виждам като нея!

Худа връзва обувките си и обяснява:

– Синестезията е свързана с паметта. Фотографската памет. Така че, Нур, твоята синестезия е суперсила.

Зара се подсмива.

– По-скоро умствено разстройство.

Мама изтръсква пръсти, преди да избърше ръцете си, и ѝ се кара:

– Не говори така! И тръгвайте, че почти пет е! Ако пак спрат тока, ще ядем студено агнешко с ориз.

Зара върви към вратата и мърмори:

– Памет, значи? Затова ли не спиращ да разказваш историята на баба за Ал-Идриси?

– Млъкни, Зара – заявявам аз, обувам сандалите и излизам.

Вървя през надвисналите смокинови листа и покрай надиплените сенки върху картите на мама. От алеята долитат сини мраморни откъслечи от разговори. Минава кола и спирачките съскат в сиво. Белият бриз шумоли в листата на кестените.

Спирам на сянка и изчаквам Худа и Зара. Ще ми се пак да притисна лице в солената, градинска земя, но се въздържам и докосвам с палец платната с картите на мама. Чудя се защо ли ги държи отвън...

Худа се задава, оглежда наредените като домино карти и казва:

– Вътре няма място за всичките. Пък и боите изсъхват по-бързо на слънце.

– Вече не се продават както преди – добавя Зара.

– Изобщо нищо не се продава – заявява Худа. – *Ялла!* Да вървим!

– Как така нищо не се продава? – питам аз. – Непрекъснато купуваме шамфъстък и сладолед!

Худа се смее. Харесвам смеха ѝ. Зара писука през нос, а смехът на Худа е пурпурно-розов и накъдрен като слонски уши.

– Е, да, сладоледът винаги се продава.

От тротоара се вдига пара, сякаш е изваден от фурна хляб. Стъпалата ми парят от нажежените пластмасови подметки на сандалите. Пристъпвам от крак на крак и се старая Зара да не забележи.

Излизаме на главната улица. Покрай нас минават коли и сини автобуси. Рамазан е и хората вървят и карат по-бавно. По-късно, след ифтар, побелели мъже с издути тумбаци и склучени на кръста ръце ще обикалят Стария град, масите пред кафенетата ще са заети, хората ще пият кафе с кардамон и ще си подават наргилетата. Сега тротоарите са пусти, дори в нашата предимно християнска махала. Мама казва, че християните и мюсюлманите живеят от векове в този град и че винаги ще си дават назаем брашно и игли за шиене.

Златната гривна на Зара подскача с овални, бляскави отражения. Тя кима към хиджаба на Худа и пита:

– Не ти ли е горещо с това нещо на главата?

– Не ми пречи. – Сестра ми започна да се забражда миналата година, когато баба́ се разболя, и винаги отговаря така.

Прокарвам пръсти по памучния край на хиджаба и казвам:

– Като порасна, може и аз да нося хиджаб. Този ми е любимият – заради розите.

– Много си малка още – засмива се Худа.

– Още нямаш цикъл – уточнява Зара.

– Цикълът не означава, че си пораснала – заявявам аз.

Зара оглежда ноктите си.

– Ти не знаеш какво значи да си пораснала.

От тротоара се надига мараня. Един мъж със сребърен съд на гърба продава чай, но няма клиенти. Той сядна на стълбите пред близката сграда и избърсва потта под шапката си.

– Нося хиджаб, за да ми напомня, че принадлежа на Господ – обяснява Худа.

По брадата и шията ми пълзи пот. На рафта с книги в дома ни отвъд океана Коранът и Библията бяха една до друга, а мама и баба́ ги обсъждаха. С мама ходехме от време на време на църква в неделя, а баба́ ни водеше на петъчните молитви в джамията.

– Защо реши да се забраждаш? – питам сестра си.

– Един ден ще разбереш.

– Когато порасна ли?

– Не е задължително. Времето само̀ ще си покаже.

Какво ли означава това... Решавам да я попитам за възрастта на Абу Саид.

– Защо?

– Рожден ден ли има днес?

– Ама че си! Къде са ти ушите?

– Тя не знае – защитава ме Зара и слага ръка на кръста си. – Не съм ѝ казала. Днес е годишнина от смъртта на сина му. Мама не иска да е сам и затова го покани.

Никога не си бях представяла, че Абу Саид има семейство.

– За да го разсейваме с храна – добавя Худа, подритва един камък и мърмори: – А ние се притесняваме за глупавия кимион!

– Значи Абу Саид е като нас – казвам аз. – Липсва му най-важното.

Худа забавя крачка.

– Виж, това не ми е хрумвало.

Сребристите покриви на колите къкрят под слънчевите лъчи.

– Може да го включим в играта на въртележка – предлагам на сестрите ми.

– Измишльотини! – пренебрежително отсича Зара и с изключение на зачервения от горещината нос, лицето ѝ бледнее в сянката на навеса на близкия магазин.

Худа се оглежда и трите завиваме встрани от лабиринта на колите. На тази улица е по-хладно, а портите на дворовете са украсени с птици и венчелистчета от ковано желязо. Домакини в спретнати рокли поливат цветята в сандъчетата на прозорците или си веят с ветрила на по-горните етажи. Минаваме по алея със ситни сиви и бели камъчета и аз взимам едно.

– Как се играе на въртележка? – пита Худа.

Усмиввам се и скачам пред нея. Вървя назад и размахвам ръце.

– Затваряш очи, въртиш се и магията те повежда през различни нива.

Зара се дърпа от стрелналата се над главата ѝ птица и изтупва едно перце от ръкава на тениската си.

– Магията ли каза?

– Да. Броиш до десет. За всяко ниво.

– Какви са тези нива? – недоумява Худа.

Покрай нас прелита кола с гърмящ в оранжево и черно ауспук.

– Нива на съществуване – разпервам аз ръце. – Действителността е на пластове. Те са един над друг. Непрекъснато стават неподозирани от нас неща, които няма да се появят отново може би милиони години, но има и такива, които пък са се случили много отдавна.

Забравям да гледам в краката си и се спъвам.

– Нур пак се отнесе – заявява Зара.

– Тези други реалности съпътстват нашата действителност като потоци в една и съща река ли? – недоумява Худа. – Значи, на някое от нивата Магелан все още обикаля света.

– А на друго ниво Нур е все още с всичкия си – подхвърля Зара.

– Може би на някое всички сме с криле? – замисля се Худа.

– Има и ниво, на което можеш да чуеш гласа на баба – казвам аз.

Думите ми ме грабват и понасят, сякаш корените ми са чак на другия край на планетата. Обзема ме паника, че никога вече няма да чуя приказките и гласа на баба. Спирам с натежали от паника крака. Как така една история оставя толкова огромна празнина – нали е само поредица от думи?

Слънчевите капки се процеждат през листата на крива топола. На следващата пресечка започва улица с пазари за халал храна и сергии за шаварма. Затворени са, тъй като собствениците са се прибрали рано за края на поста. Мълчим. Дори Зара не продухва. Не споменаваме времето, когато мама и баба са живеели тук, в стария град, а Худа и Зара са били съвсем малки. Никой не се хвали, че познава магазините и ресторантите, а и че Зара говори по-добре арабски от мен.

Аз не чувствам това място като свой дом – в Ню Йорк никой не простира одеяла по балконите, в Сентрал Парк растат кленове вместо финикови палми, тук няма пицарии, нито колички с претцели на улицата, арабският звучи странно в устата ми и не мога да вървя с приятелите си до училище, както и да си купувам дъвка от господин Харкорт от павилиона с вестниците. От време на време този град се олюлява от далечен тътен, аз прехапвам устни и усещам кръвта в гърлото си. Моят дом го няма. Без баба моят дом си е отишъл завинаги.

Маратонките на Худа хвърлят червени следобедни сенки. Жълтите и бели камъни на високите фасади се прозяват в жълто и бяло. Някой излива чаша вода от прозореца над нас и белите и сребърни капки се стичат в канала.

Худа кляка пред мен и прибира краищата на полата си между коленете.

– Не плачи, Нур – успокоява ме тя и бърше очите ми с памучната роза в ъгъла на хиджаба си.

– Не плача, Хъпи – казвам аз и закривам очи с ръка. Худа ме гушва и аз се намествам под рамото ѝ все едно е прегърнала голяма дървена купа. Сестра ми е топла – червенозлатиста ябълка макинтош. Притискам лице в меките гънки на хиджаба около яката на блузата ѝ.

Зара се изсвива подигравателно.

– Ама ти да не си на три години! Никой вече не ѝ казва Хъпи.

– Млъкни – ядосвам се аз.

– Може да ме нарича както си иска! – заявява Худа.

Стигаме до магазина в мълчание. Зара избягва погледа ми. Не се бях замисляла, че всъщност никой не споменава баба след погребението. Той е призрак, за който не говорим. Понякога се питам дали мама, Худа и Зара не искат да се правят, че това никога не се е случило, че рактът не разяде черния дроб и сърцето му, и че все едно играят на въртележка, тъй като им се ще да се намират на което и да е друго магическо ниво, но не и на своето. Но аз не искам да забравя. Не искам да се правя, че баба не е бил тук.

Лавиците в магазина са отрупани с торби, тенекиени кутии, буркани и купи с жълто-червеникави подправки на прах и с етикети на арабски. Мъжът зад тезгяха се усмихва и разперва ръце към стоката. Заставам на пръсти и опипвам кошниците с изсушен карамфил и несчуканите, наподобяващи дървени мъниста кардамонови шушулки.

Зара хваща Худа за ръката и гривната ѝ се олюлява.

– Предлагам Нур да попита за кимиона – казва Зара на английски с преднамерената си усмивка, която понякога изглежда злоумишлена.

Худа я изглежда и отсича:

– Не!

– Защо? Трябва да упражнява арабския си.

Мъжът зад тезгяха почесва наболата си брада. Избърсвам ръце в лепнещите шорти. Продавачът на чай се провиква на

трогоара:

– *Шай! Шай!*

Знам тази дума. Заглеждам се в развяващата се от вентилатора издърпана червена нишка на вълнения гоблен на стената. Опитвам се да си спомня как е „искам“. Мъжът ме пита нещо, но аз не го разбирам. Гласът му е изтъкан от зелени извивки, а между тях са черните точки на съгласните.

– Хайде, не е чак толкова трудно – окуражава ме Худа.

– *Ана...* – Гласът ми разчупва горещината и всички мълчат. Сещам се само как е „аз“. Забивам нокти в дланта си и се надявам да се овладеея. – *Ана...* – Мозъкът ми ври и кипи в жарко червено и розово. Спомням си думата *ал-камун*, ала така и не се сещам как е „искам“.

– *Шу?* – пита мъжът. Какво?

– *Ана-ал-камун.*

Той се смее.

– Ти да не си кимион? – прихва Зара.

– *Ана уриду ал-камун* – високо изричам аз. – Знам как да го кажа!

– Добре, добре – усмихва се Худа.

Опирам лице в рамото си, за да спра сълзите. Худа изважда парите и монетите дрънкат в дланта ѝ, докато плаща. Излизаме, сестра ми се навежда и пошепва над рошавите ми къдри към Зара:

– Мама беше права за цената. Доста по-скъпо е отпреди.

Зара не спира да ми натяква:

– Каква сирийка си, щом не говориш арабски?

Разбирам какво иска да ми каже – ти не знаеш какво означава да се чувстваш сирийка.

– Престани – кара ѝ се Худа.

– Ама аз забравих, че ти не си сирийка. Ти дори не помниш къщата, в която живеехме, преди да заминем за Щатите. Ти си американка. Говориш само на английски.

– Зара! – Худа забива нокти в ръката ѝ. Зара извиква и я издърпва.

– Само се шегувах!

На мен не ми приличаше на шега. Зара кръстосва ръце и златната гривна проблясва на китката ѝ. Искане ми се да я издърпам и да я запрата на улицата, за да я смачка някоя кола.

Вървим по пустите улици на Стария Хомс. Червеното слънце е паднало ниско, а собствениците на магазини спускат тракащите метални щори. Оглеждам се за издадени корени на финикова палма или гола земя.

Отново минаваме покрай грапавите глезени на кривата тополя. Представям си как притискам пръсти към грубата кора и шепна в корените.